

UITVOERINGSTOETSEN WET RECHTSHERSTEL BOX 3

INHOUDSOPGAVE

Leeswijzer	2
Besluit rechtsherstel box 3 (nr. 2022-176296)	5
Besluit rechtsherstel box 3, voorkoming dubbele belasting (nr. 2022-199150)	6

Leeswijzer Uitvoeringstoets

Impact: beperkt / **middelgroot** / ingrijpend

Interactie burgers/bedrijven		x
Maakbaarheid systemen	x	
Handhaafbaarheid		x
Fraudebestendigheid		x
Complexiteitsgevolgen	nvt	

Risico procesverstoringen: groot / gemiddeld / **klein**

Uitvoeringskosten	incidenteel	structureel
• Dienstverlening	€ 0	€ 0
• Handhaving/toezicht	€ 0	€ 0
• Automatisering	€ 0	€ 0

Personele gevolgen: 2 fte incidenteel
-1 fte structureel

Invoering mogelijk per: 01 – 01 – 2022

Beslag portfolio: jaaraanpassing

Eindoordeel: uitvoerbaar

Inleiding

De uitvoeringstoets geeft vanuit het perspectief van de Belastingdienst, Toeslagen en Douane inzicht in de gevolgen van voorstellen voor nieuwe wet- en regelgeving. De uitvoeringstoetsen worden uitgewerkt in een sjabloon. Deze leeswijzer geeft een toelichting op de verschillende onderdelen van het sjabloon.

Het kader

Het kader bevat een samenvattend overzicht van de relevante uitvoeringsaspecten, inclusief de uitvoeringskosten en personele gevolgen. Het vervolg van de uitvoeringstoets geeft daarop een toelichting.

Impact

In het kader wordt met de rubriek "impact" geduid wat de verwachte impact van het voorstel op de uitvoering is. Dit kan zijn: ingrijpend, middelgroot, of beperkt. Bij het maken van de inschatting wordt onder meer gekeken naar de omvang van de geraakte doelgroep, de mate waarin aanpassingen in de automatisering nodig zijn en de omvang van de personele gevolgen.

Beperkt geeft aan dat het om min of meer routinematige aanpassingen gaat, zonder of slechts met beperkte gevolgen voor de automatisering en de personele capaciteit.

Middelgroot geeft aan dat het om een maatregel met grotere gevolgen gaat. Een systeem moet bijvoorbeeld substantieel worden aangepast, of er moet een nieuw systeem worden ontwikkeld. Er zijn grotere personele gevolgen, of er is een wezenlijke impact op een of meer doelgroepen.

Ingrijpend geeft aan dat het om een maatregel met grote gevolgen gaat. De maatregel is een stelselwijziging of heeft daarvan de trekken. Er zijn grote gevolgen voor de automatisering, de personele bezetting, et cetera. De impact op een of meer doelgroepen wordt groot ingeschat.

Indien er geen uitvoeringsgevolgen voor de Belastingdienst, Douane of Toeslagen zijn, wordt dit aangeduid met "geen".

De inschatting van de gevolgen van het voorstel speelt een rol bij de verdere beoordeling van de uitvoerbaarheid. Naarmate een voorstel meer burgers of bedrijven raakt, wegen de interactiegevolgen bijvoorbeeld zwaarder mee in het eindoordeel.

Beschrijving voorstel/regeling

Dit onderdeel beschrijft het voorstel waarover gevraagd is een uitvoeringsoordeel te geven. Waar bij het opstellen van de toets van bepaalde randvoorwaarden of veronderstellingen is uitgegaan, worden die hier ook beschreven.

Interactie burgers/bedrijven

Dit onderdeel beschrijft de verwachte impact op de interactie met burgers en bedrijven als gevolg van het voorstel, zoals:

- aard en omvang van de doelgroep;
- begrijpelijkheid en uitlegbaarheid van het voorstel;
- noodzakelijke communicatie;
- verwachte gevolgen voor de dienstverlening van de Belastingdienst, Douane of Toeslagen, zoals bijvoorbeeld meer of minder vragen bij de BelastingTelefoon of een toe- of afname van het aantal bezwaren en beroepen.

Groen: een groene vlag geeft aan dat zich in de interactie tussen burgers en bedrijven en de Belastingdienst, Douane of Toeslagen naar verwachting geen bijzondere problemen zullen voordoen.

Geel: een gele vlag geeft de verwachting aan dat de interactie met burgers en bedrijven rond een voorstel niet vanzelfsprekend zal verlopen, bijvoorbeeld als gevolg van een toename van complexiteit, een verandering van de doelgroep of de noodzaak voor burgers en bedrijven nieuwe informatie te verwerken.

Rood: een rode vlag geeft de verwachting aan dat het niet goed mogelijk zal zijn burgers en bedrijven te informeren over de gevolgen van het voorstel. Het gevolg hiervan kan zijn dat de interactie stopt, of dat er problemen ontstaan omdat burgers en bedrijven niet doet wat, of iets anders doen dan, van hen wordt verwacht. Hoe zwaar dit uiteindelijk weegt, is mede afhankelijk van de omvang van de doelgroep die door de maatregel wordt geraakt.

Indien er geen impact is op burgers en bedrijven, wordt dit aangegeven met "Niet van toepassing".

Maakbaarheid systemen

Dit onderdeel beschrijft de gevolgen voor de informatievoorzieningssystemen (IV-systemen), zoals:

- welke gevolgen het voorstel heeft voor de opslag en het beheer van gegevens;
- welke wijzigingen in of nieuwe stromen van en naar burgers en bedrijven noodzakelijk zijn;
- welke aanpassingen in IV-voorzieningen noodzakelijk zijn;
- wat de bouwbaarheid is van de noodzakelijke aanpassingen;
- of de aanpassingen (tijdig) inpasbaar zijn in het IV-portfolio;
- of voorzieningen voor bestuurlijke informatie tijdig realiseerbaar zijn;

- hoe het voorstel zich verhoudt tot de totale wijzigingsdruk (= de relatie van het voorstel tot andere reeds geplande wijzigingen in de IV-systemen);
- de noodzakelijke doorlooptijd om aanpassingen in de systemen tijdig te kunnen realiseren.

Groen: een groene vlag geeft aan dat de noodzakelijke aanpassingen in de systemen tijdig kunnen worden verwerkt.

Geel: een gele vlag geeft aan dat de aanpassing haalbaar is, maar dat daarbij bepaalde risico's moeten worden geaccepteerd of bijvoorbeeld in eerste instantie bepaalde onvolledigheden zullen optreden. Te denken valt aan de situatie waarin de toelichting bij de aanvraag van een voorlopige aanslag voor het komende jaar niet meer is aan te passen.

Rood: een rode vlag geeft aan dat niet alle vereiste aanpassingen van de automatisering haalbaar zijn, met als gevolg dat aanzienlijke risico's op fouten optreden bij burgers en bedrijven of bij de Belastingdienst, Douane of Toeslagen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de noodzaak een ingewikkeld automatiseringstraject in te korte tijd te realiseren of een automatiseringssysteem te ontwikkelen waarvan vooraf wordt ingeschat dat dit onbeheersbaar complex wordt. Ook kan worden gedacht aan de situatie waarin het niet meer mogelijk is een bepaalde aanpassing, zoals het verwijderen van een vraag uit de aanvraag voor een voorlopige aanslag, tijdig door te voeren. Dit kan ertoe leiden dat belastingplichtigen na afloop van het jaar een bedrag moeten terugbetalen dat zij eerder bij de voorlopige aanslag kregen uitbetaald. Een rode vlag kan ook aangeven dat een voorstel reeds in het portfolio ingeplande werkzaamheden voor andere wet- en regelgeving verdringt, waardoor die niet conform de voorgenomen planning realiseerbaar zijn.

Indien het voorstel de IV niet raakt, wordt dit aangegeven met "Niet van toepassing."

Handhaafbaarheid

Dit onderdeel beschrijft de gevolgen voor de aan handhaving gerelateerde aspecten, zoals:

- beschikbaarheid van de voor handhaving benodigde gegevens;
- verwacht risico op fouten en oneigenlijk gebruik;

- inpasbaarheid in de handhavingsstrategie en welke middelen moeten of kunnen worden ingezet en met welke intensiteit.

Groen: een groene vlag geeft aan dat een verbetering van de handhaafbaarheid wordt verwacht of er ten opzichte van de bestaande situatie niet of nauwelijks een wijziging van de handhaafbaarheid optreedt.

Geel: een gele vlag geeft aan dat er een negatief effect is op de handhaafbaarheid, bijvoorbeeld omdat de informatiepositie van de Belastingdienst, Douane of Toeslagen verslechtert, of omdat de handhaving van het voorstel niet inpasbaar is binnen de bestaande handhavingsstrategie.

Rood: een rode vlag geeft aan dat er een groot negatief effect op de handhaafbaarheid wordt verwacht. De regeling is voor de Belastingdienst, Douane of Toeslagen niet handhaafbaar of alleen handhaafbaar met inspanningen die niet kunnen worden waargemaakt.

Indien het voorstel de handhaafbaarheid niet raakt, wordt dit aangegeven met "Niet van toepassing."

Fraudebestendigheid

Dit onderdeel beschrijft de gevolgen voor de aan fraudebestendigheid gerelateerde aspecten, zoals:

- de fraudegevoeligheid en -bestendigheid van de voorgestelde wijziging;
- de (on)mogelijkheden fraude of oneigenlijk gebruik tegen te gaan;
- de mate van verandering in de informatiepositie van de Belastingdienst, Douane of Toeslagen.

Groen: een groene vlag geeft aan dat de fraudebestendigheid ten opzichte van de huidige situatie positief wordt beïnvloed, bijvoorbeeld doordat drempels worden verhoogd of de informatiepositie van de Belastingdienst, Douane of Toeslagen wordt verstevigd.

Geel: een gele vlag geeft aan dat de fraudebestendigheid ten opzichte van de huidige situatie verslechtert, bijvoorbeeld omdat een regeling wordt geïntroduceerd die niet met behulp van derdeninformatie controleerbaar is.

Rood: een rode vlag geeft aan dat de Belastingdienst, Douane of Toeslagen grote risico's ziet voor de fraudebestendigheid van het voorstel.

Indien het voorstel niet of nauwelijks gevolgen heeft voor de fraudebestendigheid, wordt dit weergegeven met "Niet van toepassing."

Complexiteitsgevolgen

Dit onderdeel beschrijft de mate waarin met het voorstel vanuit het perspectief van de uitvoering naar de complexiteitsgevolgen wordt gekeken, zoals:

- het schrappen van uitzonderingen, of voor de Belastingdienst, Douane of Toeslagen moeilijk uitvoerbare regelgeving;
- de bijdrage van een voorstel aan de rationalisatie van systemen;
- een afname van aantallen belastingplichtigen, toeslaggerechtigden of douaneklanten.

Groen: een groene vlag geeft aan dat het voorstel bijdraagt aan het verminderen van complexiteit.

Geel: een gele vlag geeft aan dat de complexiteit als gevolg van het voorstel toeneemt. Dit kan bijvoorbeeld het gevolg zijn van de introductie van een nieuwe uitzondering.

Rood: een rode vlag geeft aan dat er een grote toename van complexiteit wordt voorzien.

Indien het voorstel geen wezenlijke gevolgen heeft voor de complexiteit wordt dit weergegeven met "Niet van toepassing."

Risico procesverstoringen

Dit onderdeel beschrijft de mate van waarschijnlijkheid dat de implementatie van het voorstel al dan niet geruisloos verloopt. Daarbij komen de volgende vragen aan de orde:

- wat is de impact van de voorgestelde wijzigingen op de processen en systemen van de Belastingdienst, Douane of Toeslagen;
- wat is de impact van de noodzakelijke aanpassingen in de interactie met burgers en bedrijven;
- wat is de impact op de interactie met andere (overheids)organisaties;
- wat is de realiseerbaarheid van de noodzakelijke aanpassingen.

Klein wordt gebruikt voor min of meer routinematige aanpassingen waar de uitvoering veel ervaring mee heeft. Te denken valt aan tariefsaanpassingen en andere kleinere aanpassingen in bijvoorbeeld de aangifteprogrammatuur.

Gemiddeld wordt gebruikt waar minder gebruikelijke en complexere aanpassingen aan de orde zijn, waarbij een groter risico aanwezig is dat de implementatie niet foutloos zal verlopen. Dit kan het gevolg zijn van aanloopproblemen die zich kunnen voordoen in de automatisering en de processen, of van verwachte complicaties in de interactie met burgers of bedrijven waar niet op voorhand duidelijk is wat er van hen wordt verwacht. Ook de afhankelijkheid van een of meer andere organisaties en de daarmee samenhangende risico's van overdracht van informatie in ketens kan aanleiding zijn het procesrisico op gemiddeld in te schatten.

Groot wordt gebruikt waar complexe aanpassingen ertoe leiden dat de onder "gemiddeld" beschreven risico's manifest zullen zijn.

De risico's op procesverstoringen worden gaande het implementatieproces gemonitord. Waar nodig worden maatregelen genomen om risico's te beperken en om gerezen problemen zo snel mogelijk op te lossen.

Indien er geen kans op procesverstoringen is, wordt dit aangeduid met "geen".

Uitvoeringskosten

Dit onderdeel beschrijft welke incidentele en structurele kosten en besparingen met het voorstel samenhangen:

- personele kosten voor bijvoorbeeld handhaving en interactie;
- kosten van aanpassing, beheer en onderhoud van IV-voorzieningen;
- andere eenmalige materiële en structurele kosten die nodig zijn om het voorstel te kunnen realiseren.

In het kader zijn de totale incidentele en structurele kosten en baten verdeeld over dienstverlening, handhaving/toezicht en automatisering.

De Belastingdienst, Douane en Toeslagen maken jaarlijks reserveringen voor te verwachten kosten die

samenhangen met kleinere, jaarlijks terugkerende aanpassingen in wet- en regelgeving. Het gaat bijvoorbeeld om kosten voor het wijzigen van content op de website en kleine aanpassingen in de aangifteprogrammatuur. De met dergelijke aanpassingen samenhangende kosten worden ten laste van het gereserveerde budget gebracht. In de uitvoeringstoets wordt dan aangegeven dat het een jaaraanpassing betreft en worden de kosten verder niet gekwantificeerd.

Personele gevolgen

Dit onderdeel beschrijft de met het voorstel samenhangende personele gevolgen. De incidentele of structurele afname of toename in personele capaciteit wordt uitgedrukt in aantallen fte's.

Beslag portfolio

Hier wordt een inschatting gegeven welk beslag het voorstel legt op het IV-portfolio van de Belastingdienst, Douane en Toeslagen. Dit wordt aangegeven op vijf niveaus:

- geen;
- jaaraanpassing;
- beperkt;
- middelgroot;
- groot.

Jaaraanpassingen worden opgevangen binnen het daarvoor gereserveerde budget (zie uitvoeringskosten).

Het IV-portfolio wordt twee keer per jaar vastgesteld. De gevolgen voor de automatisering van vastgestelde uitvoeringstoetsen lopen daarin mee. Mocht blijken dat herprioritering van wetgevingstrajecten noodzakelijk is dan wordt dit zo snel mogelijk besproken met de opdrachtgevers van de Belastingdienst, Douane en Toeslagen. De opdrachtgevers informeren het parlement over mogelijke herprioritering.

Invoeringsmoment

Dit onderdeel geeft de datum aan waarop de Belastingdienst, Douane of Toeslagen het voorstel kan uitvoeren. In de praktijk is dit de datum waarop het wetsvoorstel in werking treedt. Indien de Belastingdienst, Douane of Toeslagen constateert dat deze datum niet haalbaar is, betekent dit feitelijk dat het voorstel per de voorgenomen inwerkingtredingsdatum onuitvoerbaar is.

Eindoordeel

Op grond van een weging van de in kaart gebrachte gevolgen voor de uitvoering bevat de uitvoeringstoets een eindoordeel. Hier zijn drie opties mogelijk:

1. Het voorstel is uitvoerbaar.
2. Het voorstel is uitvoerbaar indien/mits/tenzij/omdat/et cetera
3. Het voorstel is niet uitvoerbaar.

Indien er randvoorwaardelijke afhankelijkheden zijn, wordt optie twee gebruikt. Bijvoorbeeld kan daarmee worden aangeduid dat een bepaalde wijziging niet meer in de voorlopige aanslagregeling kan worden verwerkt, zodat deze feitelijk pas toepassing vindt via de aangifte inkomstenbelasting die burgers na afloop van het jaar bij de Belastingdienst indienen.

De uitvoeringstoets wordt opgesteld op basis van conceptwetgeving. Hierdoor kan potentieel lastig uitvoerbare of onuitvoerbare wetgeving zo mogelijk worden aangepast zodat het predicaat onuitvoerbaar niet snel zal voorkomen.

Beleidsbesluit rechtsherstel box 3

Impact: beperkt / middelgroot / **ingrijpend**

			
Interactie burgers/bedrijven	x		
Maakbaarheid systemen	x		
Handhaafbaarheid	x		
Fraudebestendigheid		x	
Complexiteitsgevolgen	x		

Risico procesverstoringen: **groot** / gemiddeld / klein

	incidenteel	structureel
Uitvoeringskosten		
• Dienstverlening	€ 7,2 mln.	€ 0
• Handhaving/toezicht	€ 42,0 mln.	€ 0
• Automatisering	€ 2,5 mln.	€ 0

Personele gevolgen: 494,9 fte incidenteel
0 fte structureel

Invoering mogelijk per: 01 – 07 – 2022

Beslag portfolio: groot

Eind-oordeel: Geautomatiseerd herstel is uitvoerbaar, dit vraagt echter wel om een andere prioritering in het IV-portfolio. De uitvoeringslast van de afhandeling van de klantreacties is afhankelijk van de omvang hiervan. Vanwege de grote onzekerheid hieromtrent is er geen goede inschatting te maken en daarmee ook geen goede uitspraak over de uitvoerbaarheid mogelijk. Bij de nu gemaakte veronderstellingen rond het aantal klantreacties is het uitvoerbaar, maar zou geaccepteerd moeten worden dat dit leidt tot minder toezichtactiviteiten en slechtere bereikbaarheid van de telefonische dienstverlening. Deze risico's kunnen leiden tot klachten en daarmee mogelijke imagoschade. Een en ander is dus op dit moment nog niet goed in te schatten, maar er bestaat een risico dat bij een hoger dan verondersteld aantal klantreacties de uitvoering niet meer kan plaatsvinden binnen wettelijke termijnen en de verdringing verder toeneemt bij de klantbehandeling. Daarom worden er reeds verschillende maatregelen genomen om de risico's te mitigeren.

Op basis van ervaringscijfers in de eerste maanden zal er in 2022 een herijking van de uitvoeringstoets plaatsvinden gezien de grote onzekerheid in het aantal te verwachten klantreacties.

Beschrijving voorstel/regeling

Het arrest van de Hoge Raad van 24 december 2021 heeft directe werking voor aanslagen die op dat moment niet onherroepelijk vaststaan (waaronder de aanslagen die onder de massaalbezwaarregeling vallen) en aanslagen die na het arrest worden opgelegd. Het getoetste voorstel, het beleidsbesluit rechtsherstel box 3¹, geeft de regels met betrekking tot de wijze waarop uitvoering gegeven wordt aan het arrest. In het voorstel zijn beleidsregels vastgelegd om de precieze vormgeving van het rechtsherstel te verankeren: volgens de forfaitaire spaarvariant wordt herstel geboden aan de massaal bezwaarmakers over de jaren 2017-2020 en alle belastingplichtigen van wie de aanslag nog niet onherroepelijk vaststond op 24 december 2021 (hieronder worden ook begrepen alle belastingplichtigen van wie de aanslagen nog moeten worden opgelegd, zoals over de jaren 2021-2022). Dit betekent dat voor de belastingplichtige het inkomen uit sparen en beleggen wordt verminderd als het nieuw berekende forfaitaire rendement lager is dan het oorspronkelijk berekende wettelijke forfaitaire rendement. Er wordt - per belastingjaar gewerkt met drie forfaits: voor spaargeld, schulden en overige bezittingen. Deze forfaits worden toegepast op de werkelijke vermogensmix, dat wil zeggen op het werkelijke spaargeld, de werkelijke schulden en de werkelijke overige bezittingen op de peildatum (aanvang van het kalenderjaar), zoals aangegeven in de aangifte van de belastingplichtige en conform de door belastingplichtige met zijn fiscale partner aangegeven verdeling.

Aangezien besluitvorming over rechtsherstel voor de doelgroep waarvan de aanslag ten tijde van het arrest wel onherroepelijk vaststond later in het jaar plaatsvindt, is de uitvoering van die beslissing niet in deze uitvoeringstoets meegenomen. Wel zijn de uitvoeringsaspecten van uitstel van deze beslissing meegenomen (klantvragen e.d.) en tevens de voorbereidende werkzaamheden die nodig zijn om bij een voor de doelgroep positieve beslissing ook de aanslagen van deze doelgroep te herstellen.

Interactie burgers/bedrijven

Planning en doelgroepen herstel

In juli 2022 wordt gestart met het effectueren van herstel van de doelgroep massaal bezwaar 2017 tot en met 2020. Dit betreft in totaal bijna 220.000 aanslagen.

Herstel moet volgens de hiervoor geldende wettelijke termijn gereed zijn op 4 augustus 2022. Vervolgens wordt de volgende planning gehanteerd, waarbij aangetekend wordt dat monitoring op herstel plaatsvindt en mogelijk bijstelling daarvan indien de klantreacties daartoe aanleiding geven.

In augustus 2022 wordt gestart met gefaseerd opleggen van de aanslagen 2021, waarin box 3 inkomen is opgenomen. Deze zijn aangehouden, totdat herstel in de IV is verwerkt. Dit betreft potentieel 1.9 mln. aanslagen. In september 2022 wordt gestart met herstel van de doelgroepen waarvan de aanslagen 2017 tot en met 2020 nog niet onherroepelijk vaststonden op 24 december 2021 of nog niet zijn opgelegd (aangehouden in afwachting van verwerking herstel in IV). Dit betreft ongeveer 550.000 aanslagen. Binnen deze groep wordt prioriteit gegeven aan de aanslagen 2017, vanwege de verjaringstermijn van 5 jaar die op 31 december 2022 eindigt.

Persoonlijke communicatie en handelingsperspectief
Belastingplichtigen ontvangen voorafgaand aan de vermindering van de aanslag een afzonderlijke begeleidende brief waarin uitleg wordt gegeven over de wijze van herstel en het handelingsperspectief wordt gecommuniceerd. Belastingplichtigen waarbij herstel niet leidt tot een vermindering van de aanslag, krijgen ook een brief met uitleg en handelingsperspectief.

Voor de aanslagen 2021 geldt dat geen afzonderlijke brief wordt verstuurd, maar dat op de aanslag wordt verwezen naar de informatie op de website van de Belastingdienst. Het handelingsperspectief voor het belastingjaar 2021 is dat er in augustus 2022 een update van het online aangifteprogramma 2021 online staat, waarin het herstel is verwerkt; dit laat zien wat het effect daarvan is op de aanslag 2021 van de belastingplichtige. De belastingplichtige kan hiermee desgewenst zijn aangifte 2021 aanpassen of de specifieke zorgkosten en de giften (vanwege nieuwe drempels en plafond bij giften) alsnog opvoeren. Voor de oudere belastingjaren (2017 tot en met 2020) kunnen belastingplichtigen de gegevens op de aangifte aanpassen, maar moeten zelf een nieuwe optimale verdeling maken en/of de drempel voor de specifieke zorgkosten en de giften zelf berekenen en bepalen of zij voor aftrek in aanmerking komen en wat de optimale verdeling is.

Belastingplichtigen die bezwaar kunnen maken tegen de (herstelde) aanslag kunnen hiervoor gebruik maken van de online bezwaarvoorziening op de website van de Belastingdienst. Belastingplichtigen die geen formeel bezwaar kunnen maken, omdat de aanslag onherroepelijk vaststaat, kunnen de voorziening gebruiken om een ambtshalve verminderversoek in te dienen.

Algemene communicatie en stakeholdermanagement

Naast de individuele communicatie wordt veel effort gestoken in algemene communicatie, vooral via de website van de Belastingdienst, Rijksoverheid.nl en sociale media. Door het betrekken van stakeholders (bijvoorbeeld de Bond voor belastingbetalers, fiscaal dienstverleners, Consumentenbond) bij herstel en de communicatie daaromtrent wordt beoogd hen in staat te stellen hun achterban te informeren en om maatschappelijk draagvlak te creëren. Uiteraard worden ook externe softwareleveranciers betrokken bij herstel, zodat zij commerciële software kunnen aanpassen.

Uiteraard is in de communicatiestrategie nadrukkelijk aandacht voor het voorlichten van medewerkers en leidinggevenden van de Belastingdienst.

Afnemers inkomensgegevens en toeslagen

Herstel heeft doorwerking naar afnemers van het inkomensgegevens, zoals Toeslagen. Een lager vastgesteld inkomen kan leiden tot een verlaging van een inkomensafhankelijke bijdrage dan wel een verhoging van een inkomensafhankelijke toeslag. De herstelde gegevens worden volgens de reguliere afspraken automatisch doorgegeven aan de afnemers. Er vinden gesprekken plaats met de afnemers. Als uit gesprekken met afnemers blijkt dat zij aanvullende wensen hebben, wordt bezien of en wanneer er IV-voorzieningen moeten worden aangepast én of dat technisch mogelijk is.

Voor toeslaggerechtigden betekent dit dat de toeslag automatisch wordt hersteld (verhoogd) als het nieuw vastgestelde inkomen daartoe aanleiding geeft. Dit geldt voor alle in het herstel betrokken jaren. Voor de vaststelling van de definitieve toeslag 2021 leidt herstel tot een vertraging van de definitieve toekenning ingeval de toeslaggerechtigde box 3-inkomen heeft. Deze definitieve toekenning 2021 wordt pas verleend als bij de aanslag met herstel is rekening gehouden. Hiermee

wordt voorkomen dat de toeslaggerechtigde mogelijk twee beschikkingen ontvangt (eerst een zonder herstel en daarna een met herstel).

Klantreacties BelTel, social media en balies

De burgersignalen worden door de Belastingdienst gemonitord. Het is op dit moment onzeker in welke mate belastingplichtigen actie ondernemen als ze het niet eens zijn met het geboden herstel of hierover vragen hebben. Afhankelijk van de grootte en spreiding van de verzendingen en de omvang van de reacties van belastingplichtigen op de communicatie en het rechtsherstel, kan de uitvoering van box 3 herstel voor een hoge piekbelasting zorgen bij de Belastingtelefoon. Onder meer spreiding, proactieve communicatie en het werven van extra personeel zijn noodzakelijk om te voorkomen dat burgers in groten getale contact opnemen met de BelastingTelefoon met vragen over hun herstel perspectief. De extra belasting van de BelastingTelefoon leidt tot slechtere bereikbaarheid van de telefonische dienstverlening met als gevolg klachten en imagoschade. Door de beperkte beschikbaarheid van de BelastingTelefoon kan de druk op balies toenemen. Dit vergt dan extra capaciteit.

Maakbaarheid systemen

De noodzakelijke systeemaanpassingen kunnen tijdig worden gerealiseerd. De hiervoor benodigde IV-capaciteit was niet ingepland en leidt tot verdere stapeling en verdringing in het IV-portfolio. De technische modernisering van het aangiftebelastingensysteem (migratie Cool:Gen) heeft als gevolg van het arrest box 3 vertraging opgelopen. Het risico, als dit programma niet tijdig wordt vervangen, is dat wijzigingen in wetgeving voor de IH en jaaraanpassing voor de aangiftecampagne vanaf 2025 niet doorgevoerd kunnen worden. Hiernaast bestaat het risico dat storingen niet goed meer opgelost kunnen worden, met gevolgen voor de belastingontvangstenstroom ten aanzien van de inkomensheffing en gedeeltelijk de vennootschapsbelasting. Na het herstel voor box 3 wordt deze modernisering met voorrang doorgezet, aangezien deze randvoorwaardelijk is voor het kunnen doorvoeren van nieuwe wetgeving, zoals box 3 werkelijk rendement.

De noodzakelijke systeemaanpassingen betreffen op hoofdlijnen de volgende aanpassingen:

1. Aanpassing van de IH-systemen;
2. Aanpassingen van de interactiemiddelen (zoals de nieuwe online aangiftevoorziening 2021, aanpassingen aan de online bezwaarvoorziening) en MijnBelastingdienst.nl;
3. Aanpassingen van de IV-systemen rondom administratieve verwerking van bezwaren en verzoeken en de bestuurlijke informatie hieromtrent.

Om het herstel te kunnen effectueren zijn in een aantal situaties wel handmatige handelingen nodig. Dit betreft bijvoorbeeld ingeval sprake is van verliesverrekening, middeling of een vergrijpboete.

Bij buitenlandse belastingplichtigen is het in een aantal gevallen nodig om gegevens van de belastingplichtigen uit te vragen, omdat de samenstelling van het vermogen niet op het aangiftebiljet (C) is uitgevraagd.

Handhaafbaarheid

Toezicht

Het herstel vindt vrijwel geheel geautomatiseerd plaats door een nieuwe berekening toe te passen op de vermogensbestanddelen in de aangiften. Voor het arrest was voor de berekening van het inkomen uit box 3 alleen het totale box 3 vermogen relevant. Echter, door herstel volgens de spaarvariant is ook de verdeling van vermogen over spaargeld, beleggingen en schulden relevant. Dit is voor toezicht op (herzieningen van) aangiften, bezwaren en verzoeken een nieuw toezichtselement. De hieraan verbonden extra werkzaamheden zijn afhankelijk van de kwaliteit van de aangiften en de derdengegevens en de mate waarin zich een extra risico manifesteert.

Bij de reguliere geautomatiseerde risicoselectie worden de (box 3) elementen in de aangifte vergeleken met de gerenseioneerde gegevens van banken, verzekeraars, etc. Mismatches worden uitgeworpen voor traditionele behandeling.

Verzoeken, bezwaren en beroepen

De uitvoerbaarheid van herstel is in belangrijke mate afhankelijk van het aantal klantreacties en de verwerking daarvan. Het aantal klantreacties is echter onzeker en er is een aantal factoren dat dit beïnvloedt, te weten: of er überhaupt na rechtsherstel geld terug ontvangen wordt (bij ongeveer 40% van de deelnemers aan de massaalbezwaarprocedures zal herstel niet tot een vermindering van de aanslag leiden), de hoogte van dit bedrag, de media-aandacht enz. De beslissing van

de Hoge Raad dat alleen bezwaarmakers gecompenseerd hoeven te worden, kan bovendien leiden tot extra klantreacties van mensen die mogelijk niet gecompenseerd zullen gaan worden en eveneens tot het effect dat meer belastingplichtigen bezwaar maken tegen herstel, uit wantrouwen en/of angst rechten te verspelen. Het gaat hier om een grote groep, waarbij een grote onzekerheid bestaat in welke omvang zij reageren. Op basis van ervaringscijfers is een inschatting gemaakt van het aantal reacties en de behandelingsduur van de verschillende reacties. Bij deze inschatting is meegenomen dat er veel inzet is op communicatie en stakeholdermanagement, waarmee beoogd wordt dat belastingplichtigen het herstel begrijpen en aanvaarden.

Voor de verwerking van de ingeschatte klantreacties is veel extra capaciteit nodig. Het gaat om extra werkzaamheden waarmee in de planning geen rekening is gehouden. Hierbij moet rekening gehouden worden met beperkingen in opschaalbaarheid vanwege het absorptievermogen van de organisatie en de krappe arbeidsmarkt. Bovendien kost werving en opleiding van nieuw vast personeel en inhuur en opleiding van uitzendkrachten en ander extern personeel (doorloop)tijd. Dit kan leiden tot vertraging in de behandeling van bezwaarschriften, verzoeken en beroepschriften en verdringing van toezichtwerkzaamheden. De maatregelen om dit op te vangen zijn:

- Het spreiden van het herstel: door te starten met de groep bezwaarmakers kunnen de lessen daaruit gebruikt worden bij herstel voor 2021 en 2022.
- Tevens zal periodiek een herijking van de capaciteitsinschatting plaatsvinden en consequenties worden geschat.
- Het tijdelijk inzetten van extra personeel op kritische processen, waarbij de huidige arbeidsmarkt en het absorptievermogen van de Belastingdienst een risico zijn voor succesvolle werving van nieuw personeel.

Er zal worden gemonitord of de aannamen die als basis dienen voor de uitvoeringstoets juist zijn. Het risico bestaat dat bij een hoger dan verondersteld aantal klantreacties de uitvoering niet meer kan plaatsvinden binnen wettelijke termijnen en de verdringing verder

toeneemt bij de klantbehandeling. Dit kan leiden tot ingebrekestellingen en verschuldigde dwangsommen.

Het is onzeker of het geboden generieke (geautomatiseerde) rechtsherstel in de vorm van de spaarvariant in alle gevallen door de rechtspraak juridisch wordt aanvaard. In geval van beroepsprocedures zal de rechter moeten oordelen over de redelijkheid van het rechtsherstel in de individuele casus.

Fraudebestendigheid

Belastingplichtigen kunnen er voordeel bij hebben om vermogen te kwalificeren als spaargeld, terwijl er sprake is van een belegging. Voor vermogensbestanddelen waarover derdengegevens beschikbaar zijn, is dit te onderkennen bij de geautomatiseerde risicoselectie.

Een risico dat tot nu toe op beperkte schaal is geconstateerd is dat belastingplichtigen in de (aanvulling van de) aangifte de waarde van spaarsaldi op 0 zetten. Om te beoordelen of er sprake is van fraude in de aangifte of in aangiften in het verleden, moet er een feitelijk schuldonderzoek plaatsvinden. Er moet sprake zijn van het opzettelijk doen van een onjuiste aangifte. Bij de uitvoering van herstel zal hiervoor aandacht zijn. Indien zich handavingsrisico's en fraude manifesteren, zal dat doorwerken naar inkomensafhankelijke regelingen.

Complexiteitsgevolgen

Het arrest heeft directe werking en werkt terug voor belastingplichtigen die hebben deelgenomen aan de massaalbezwaarprocedure en overige belastingplichtigen waarvan de aanslag 2017 tot en met 2020 op dat moment niet onherroepelijk vaststond of nog moet worden opgelegd. Dit is zeer complicerend voor de uitvoering. Herstel leidt tot een toename van regelgeving, namelijk het bieden van een juridische basis voor rechtsherstel naast de wettelijke regelgeving. De complexiteit hiervan is gelegen in de behandeling van bepaalde groepen waar naast de geautomatiseerde verwerking ook handmatige werkzaamheden nodig zijn (zoals bijvoorbeeld bepaalde situaties bij fiscale partners en bij buitenlandse belastingplichtigen) en differentiatie in rechtsbescherming tussen verschillende groepen.

Risico procesverstoringen

Het risico op procesverstoringen is groot. Een toename van reacties van belastingplichtigen, zoals vragen of de aanwending van rechtsmiddelen, en toename van procedures heeft grote gevolgen voor de Belastingdienst.

Uitvoeringskosten

De incidentele kosten voor dienstverlening bedragen € 7,2 mln., de incidentele handavingskosten bedragen € 42,0 mln., de incidentele automatiseringskosten bedragen € 2,5 mln..

Personele gevolgen

Er zijn incidenteel 494,9 fte benodigd, verspreid over de jaren 2022 tot 2025.

Invoeringsmoment

Invoering is mogelijk per: 1 juli 2022.

Eindoordeel

Geautomatiseerd herstel is uitvoerbaar, dit vraagt echter wel om een andere prioritering in het IV-portfolio. De uitvoeringslast van de afhandeling van de klantreacties is afhankelijk van de omvang hiervan. Vanwege de grote onzekerheid hieromtrent is er geen goede inschatting te maken en daarmee ook geen goede uitspraak over de uitvoerbaarheid mogelijk. Bij de nu gemaakte veronderstellingen rond het aantal klantreacties is het uitvoerbaar, maar zou geaccepteerd moeten worden dat dit leidt tot minder toezichtactiviteiten en slechtere bereikbaarheid van de telefonische dienstverlening. Deze risico's kunnen leiden tot klachten en daarmee mogelijke imago schade. Een en ander is dus op dit moment nog niet goed in te schatten, maar er bestaat een risico dat bij een hoger dan verondersteld aantal klantreacties de uitvoering niet meer kan plaatsvinden binnen wettelijke termijnen en de verdringing verder toeneemt bij de klantbehandeling. Daarom worden er reeds verschillende maatregelen genomen om de risico's te mitigeren.

Op basis van ervaringscijfers uit de eerste paar maanden zal er in 2022 een herijking van de uitvoeringstoets plaatsvinden gezien de grote onzekerheid in het aantal te verwachten klantreacties.

¹ Besluit van de Staatssecretaris van Financiën van 28 juni 2022, nr. 2022-176296 (Stcrt. 2022, 17063).

Besluit rechtsherstel box 3, voorkoming dubbele belasting

Impact:		ntb	
			
Interactie burgers/bedrijven		ntb	
Maakbaarheid systemen		ntb	
Handhaafbaarheid		ntb	
Fraudebestendigheid		ntb	
Complexiteitsgevolgen		ntb	
Risico procesverstoringen:		ntb	
Uitvoeringskosten		incidenteel	structureel
• Dienstverlening	€	ntb	€ 0
• Handhaving/toezicht	€	ntb	€ 0
• Automatisering	€	ntb	€ 0
Personele gevolgen:		ntb	fte incidenteel
		0	fte structureel
Invoering mogelijk per:		01 – 07 – 2022	
Beslag portfolio:		ntb	
<u>Eindoordeel:</u>	de impact voor de uitvoering loopt mee in de aangekondigde herijking van de uitvoeringstoets bij het beleidsbesluit rechtsherstel box 3		

Beschrijving voorstel/regeling

In het beleidsbesluit rechtsherstel box 3¹ is uitgewerkt op welke wijze het nieuwe voordeel uit sparen en beleggen in box 3 wordt berekend voor nog niet onherroepelijk vaststaande en nog niet vastgestelde aanslagen inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen voor de kalenderjaren 2017 tot en met 2022. Bij binnenlandse belastingplichtigen met buitenlandse bezittingen en schulden voor wie op basis van

¹ Besluit van de Staatssecretaris van Financiën van 28 juni 2022, nr. 2022-176296 (Stcrt. 2022, 17063).

een belastingverdrag of eenzijdige regeling recht bestaat op voorkoming van dubbele belasting, sluit de systematiek zoals die is opgenomen in het Besluit voorkoming dubbele belasting 2001 niet volledig aan bij de berekeningswijze in het Besluit rechtsherstel box 3.

Het besluit rechtsherstel box 3, voorkoming dubbele belasting², dat ook in het wetsvoorstel wordt vastgelegd, bevat daarvoor een goedkeuring. Deze goedkeuring geldt uitsluitend voor situaties waarin toepassing van het Besluit rechtsherstel box 3 resulteert in een verlaging van het voordeel uit sparen en beleggen.

Interactie burgers/bedrijven

Nader te bepalen.

Maakbaarheid systemen

Het is voor de jaren 2017 tot en met 2022 niet mogelijk de systemen hierop aan te passen. Er wordt onderzocht op welke manier dit proces voor die jaren kan worden ondersteund.

Handhaafbaarheid

Nader te bepalen.

Fraudebestendigheid

Nader te bepalen.

Complexiteitsgevolgen

Nader te bepalen.

Risico procesverstoringen

Nader te bepalen.

Uitvoeringskosten

Nader te bepalen.

Personele gevolgen

Nader te bepalen.

Invoeringsmoment

Invoering is met terugwerkende kracht per: 1 juli 2022.

² Besluit van de Staatssecretaris van Financiën van 29 juli 2022, nr. 2022-199150 (Stcrt. 2022, 20318).

Eindoordeel

De impact voor de uitvoering loopt mee in de aangekondigde herijking van de uitvoeringstoets bij het beleidsbesluit rechtsherstel box 3.